

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
17/00009-216

Vår dato
30.10.2017

Høring om forslag til endringer i forskrift om arbeidsavklaringspenger

Fellesorganisasjonen (FO) er fagforening og profesjonsforbund for over 28.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. Mange av våre medlemmer jobber i NAV.

Innledning:

FO mener at endringene i arbeidsavklaringspenger, som iverksettes fra 1. januar 2018, vil føre til en svekkelse av ordningen. Forsøk, prosjekter og studier viser det samme: Tett individuell og tilpasset oppfølging gir gode resultater. Dette er godt sosialfaglig arbeid. Innstramninger og strukturelle løsninger på omfanget av AAP-mottakere rimer dårlig med dette.

FO mener:

- Mottakere av arbeidsavklaringspenger må ha krav på tettere og mer individuell oppfølging enn det det legges opp til i ny lov og forskrift.
- FO er positive til at arbeidsrettet tiltak kan være et arbeidsmarkedstiltak, etablering av egen virksomhet og aktiviteter i regi av andre aktører. FO er opptatt av at kvaliteten og kvantiteten i oppfølgingen fra NAV må styrkes uavhengig hva slags arbeidsrettet tiltak som gjennomføres.
- FO mener karenperiode på 52 uker kan føre til fattigdom, flere utfordringer og at mennesker havner enda lenger unna arbeidslivet. FO støtter ikke at en må tilbake i opprinnelig stønadperiode dersom man blir syk og må motta AAP innen 52 uker etter man sluttet med ordningen.
- FO er uenig i at reduksjon med én dags ytelse vil være et lite inngripende tiltak. FO går imot forslag om maksgrense på ti dager per mottaker før ytelsen stanses.
- FO går imot forslaget om at arbeidsinntekt ved siden av AAP også kan avkortes gjennom en vurdering av hvor mye den enkelte *kunne ha vært i arbeid*, ikke bare ut fra hvor mye han eller hun faktisk arbeider.

1. Målrette oppfølgingen slik at man oppnår mer effektiv bruk av Arbeids- og velferdsetatens oppfølgingsressurser

Problemet med dagens ordning er at veilederne i NAV ikke har kapasitet til å følge opp mottakere på en god måte, ikke at stønadperioden i seg selv er for lang. Dette er underbygget

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

av forskning¹. Forskriftsfestet krav til oppfølging er kun én gang årlig. Rammene for å utføre et tett og godt oppfølgingsarbeid er derfor ikke tilstede. Konsekvensen er at en del blir gående på arbeidsavklaringspenger lenger enn nødvendig.

2. Arbeidsrettet tiltak

FO er positive til at arbeidsrettet tiltak kan være et arbeidsmarkedstiltak, etablering av egen virksomhet og aktiviteter i regi av offentlige og private aktører. Departementet foreslår å regulere i forskriften at aktivitet hos en frivillig aktør skal kunne være en arbeidsrettet aktivitet for en mottaker av arbeidsavklaringspenger dersom aktiviteten er egnet til å styrke mulighetene for overgang til arbeid og ikke bare en egenaktivitet. FO er opptatt av at kvaliteten og kvantiteten i oppfølgingen fra NAV må styrkes uavhengig hva sags arbeidsrettet tiltak som gjennomføres. Det kan være særlig viktig med tett oppfølging fra NAV der aktivitet og tiltak drives og organiseres på frivillig basis.

3. Karensperiode og stønadsperiode

FO mener kravet om karenperiode ikke sikrer de som av ulike grunner trenger mer tid enn maksimalperioden for å bli avklart. Med dagens oppfølgingsregimer, som ofte innebærer en telefon per år fra veileder, vil det for mange være nødvendig med mer tid enn maksimalperioden. For andre vil en kortere periode være nok. Ved alvorlig sykdom er det ikke uvanlig å bruke flere år i behandling. Omstille til ny hverdag med symptomer, medisiner og kanskje omskolering er vanlig. Forslag om at en etter maksimalperiode må vente 52 uker for å søke ny periode (selv om man oppfylder vilkårene) betyr at mange må ha sosialstønning i karantenetiden. I en sårbar og uavklart situasjon er økonomisk trygghet en viktig dimensjon. Et år med kommunal stønad for livsopphold vil kunne bety lenger avstand til arbeid.

FO støtter ikke å forskriftsfeste at personer som har avsluttet arbeidsavklaringspenger før maksimal periode og som kommer inn igjen på arbeidsavklaringspenger før det har gått 52 uker, fortsetter i den opprinnelige stønadsperioden. FO mener at fordi et stønadsløp med minimal oppfølging ofte vil strekke seg over lenger tid er det urimelig at en person som på nytt blir syk innen 52 uker etter AAP ble avsluttet må fortsette på den opprinnelige stønadsperioden.

4. Trekk i ytelse ved fravær

Stans i selve ytelsen er dramatisk for den det rammer og FO går imot forslag om å kunne trekke en dags ytelse. Departementet ønsker å sikre at det ikke begås alvorlige brudd på individuelle aktivitetsplikter. Dette er selvsagt viktig. Men vi vet at oppfølgingen den enkelte får fra NAV ofte er mangelfull og sporadisk. Derfor er ikke flere sanksjonsmuligheter løsningen for å få flere ut av arbeidsavklaringspenger. FO er særlig negativ til forslaget om å trekke en dags ytelse for så å tilbakeføre dette dersom det viser seg at mottakeren hadde rimelig grunn for sitt fravær. Det legges opp til en grunnleggende mistillit med forslaget.

Dette fører til en uforutsigbar situasjon for mottakere og byråkratisk merarbeid for ansatte i NAV som allerede i dag har lite kapasitet til god oppfølging.

Det foreslås at brudd på nærmere bestemte aktivitetsplikter skal føre til reduksjon av arbeidsavklaringspengene tilsvarende én dags ytelse. FO er uenig i at reduksjon med én dags

---

¹ Roland, Mandal, Håvard Jakobsen Ofte, Chris Jensen og Solveig Osborg Ose (2015) *Hvordan fungerer arbeidsavklaringspenger som ytelse og ordning?* Sintef og Nasjonalt kompetansesenter for arbeidsretta rehabilitering

ytelse vil være et lite inngripende tiltak. For mange med lave ytelser vil det utgjøre en stor sum. Størrelsen på reduksjonen skal utmåles som den individuelt bestemte dagsatsen (inklusive barnetillegg), slik at kronebeløpet vil være avhengig av stønadsmottakers beregningsgrunnlag. FO er svært negative til at barnetillegget skal trekkes som sanksjon. FO går også imot forslaget om at arbeidsinntekt ved siden av AAP kan avkortes gjennom en vurdering av hvor mye den enkelte *kunne ha vært i arbeid*, ikke bare ut fra hvor mye han eller hun faktisk arbeider. Det er ikke klart hvordan slike vurderinger skal foregå.

Lovendringen med sanksjonene har være kritisert i høringsrunden til lovendringene i 2016. FO er glad for at det foreslås å ikke innføre sanksjonene over hele landet fra 2018, men at noen fylker blir evaluert først. FO mener denne evalueringen må inneholde både bruker- og ansatteperspektiver, i tillegg til regjeringens egne evalueringskriterier.

Departementet foreslår at antall dager med slikt fravær begrenses til inntil ti virkedager per kalenderår. Fravær over ti dager fra den avtalte aktiviteten vil dermed føre til stans av ytelsen. FO går imot dette forslaget. Dersom man har to barn som skal tilvennes ny barnehage/barnehage avdeling vil allerede seks dager være brukt opp. Det sier seg selv at maks antall dager med gyldig fravær må vurderes konkret for hver person. Et tak på ti dager kan blant annet få store konsekvenser for personer med store omsorgsoppgaver.

NAV må styrkes for å ivareta dem med sammensatte behov

Mange trenger mye mer enn en ledig jobb for å komme i arbeid, og opplever at de får for dårlig oppfølging fra NAV. Tilstrekkelig bemanning av NAV-kontorene er helt avgjørende for å sikre gode brukeropplevelser. Når hver ansatt har ansvar for et tresifret antall mennesker er det vanskelig å gi god oppfølging og veiledning i prosessen til arbeid. FO mener derfor det er behov for å innføre en veiledende bemanningsnorm for antall brukere per saksbehandler. Det vil ivaretar hensynet til kompleksitet bedre enn det vi opplever er tilfellet per i dag.

Vi vet at målrettet arbeid med brukere med sammensatte behov er helt avgjørende for overgang til arbeid og aktivitet. Tett oppfølging, fleksible rammer og tilstrekkelig med tid og ressurser er helt sentralt for å kartlegge utfordringer og behov. Grunnleggende forhold som helse, et sted å bo og økonomisk trygghet for seg selv og familien er avgjørende for å lykkes med tiltak. FO mener derfor intensjonene som framgår av Meld. St. 33, om myndige og løsningsdyktige NAV-kontor, tettere oppfølging og et mer brukerorientert NAV, må ses i sammenheng med endringene som foreslås i AAP-ordningen. Det er feil å kutte i ytelser som i utgangspunktet er for lave, og i tillegg åpne for økt bruk av økonomiske sanksjoner som virkemiddel. Sosialfaglig kompetanse i NAV er nødvendig for å få til et godt oppfølgings- og endringsarbeid for den enkelte. FO vil avslutningsvis understreke at sosialfaglig kompetanse også er nødvendig i den statlige delen av NAV.

Med vennlig hilsen

Sign.

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

sign.

Ane Lindholt
Rådgiver

